

ASPECTE PRIVIND CONTRIBUȚIA ȘTIINȚIFICĂ A FUNȚIONARILOR DOMENIILOR COROANEI LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XIX-LEA ȘI ÎN PRIMELE DOUĂ DECENII ALE SECOLULUI XX

NARCISA MARIA MITU*

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, România, în drumul ei spre modernizare, a traversat o perioadă de tranziție, fiind influențată de mai mulți factori: agricultura, baza economiei românești, a fost reanimată, cunoscând o expansiune fără precedent, prin intermediul industriei și al introducerii capitalului străin; utilizarea în exclusivitate a uneltelor moderne pe marile moșii și, uneori, chiar în gospodăriile țăranilor înstăriți, deși, la polul opus, se găseau celelalte categorii de țărani, unde numărul mașinilor agricole era insuficient sau le lipseau chiar și animalele; înființarea, în 1881, a Creditului Agricol și ulterior a băncilor populare, acordând credite ieftine țăranilor; domeniul silvic beneficiază, începând cu anul 1843, de primele dispoziții oficiale românești menite să reglementeze exploatarea pădurilor¹, completate ulterior de primul Cod silvic (1881), care prevedea obligativitatea amenajării „conform științei” a tuturor pădurilor supuse regimului silvic²; îmbunătățirea modului de viață al țăranilor din punct de vedere al condițiilor de locuire, îmbrăcăminte și alimentație; combaterea analfabetismului, prin alocarea de fonduri destinate educației la sate, ceea ce a dus la creșterea semnificativă a numărului școlilor și al cadrelor didactice. De asemenea, nevoia de

* Cercetător științific III, dr., Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, al Academiei Române; e-mail: narcisa_mitu@yahoo.com.

¹ Laura Bouriaud, *Gestionarea pădurilor private. Suport electronic de curs*, 2012/2013, p. 26, vezi http://silvic.usv.ro/cursuri/gestionarea_padurilor_private.pdf. „Pravila pentru curățarea pădurilor de pe moșiile boierești, mănăstirești și altele”, intrată în vigoare în Moldova în anul 1843, stabilea metoda de amenajare: parchetație pe suprafețe; fixa regimul codrul pentru pădurile de stejar și rășinoase, iar pentru celelalte, crângul cu rezerve (crângul compus); fixa tratamentul: tăieri rase cu 56 de rezerve la ha. Acest tip de exploatare a fost extins, mai târziu, și în Muntenia și a fost aplicat în pădurile statului până după 1880.

² Scopul amenajării pădurilor era acela de a stabili condițiile menite să prevină epuizarea sau distrugerea rezervei de lemn, stabilind măsuri cu caracter restrictiv, luate de autorități, prin care se urmărea interzicerea unor practici distrugătoare, în special a defrișărilor și a tăierii arborilor la întâmplare. Din punct de vedere administrativ au fost înființate ocoalele silvice, iar pentru amenajarea pădurilor s-au constituit unități teritoriale amenajistice cum sunt: unitatea de gospodărire, parcela și subparcela. Au fost construite rețele de drumuri, atât pentru realizarea unui transport ușor, cât și pentru a veni în sprijinul altor activități silvice precum: cultura pădurii, protecția și paza pădurilor, vânatoarea și amenajarea pădurilor etc.

formare a unor specialiști de înaltă calificare a dus la înființarea de școli superioare și societăți științifice.

O evoluție ascendentă cunoaște, în această perioadă, și presa periodică. Începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în spațiul cultural românesc au circulat peste 200 de periodice, numărul lor trecând, după anul 1900, de 2 000 de publicații³. Acestea erau publicații oficioase, semioficioase sau pretins independente, reviste literare sau cu caracter special (științifice, școlare, bisericești), multe dintre ele fiind destinate nevoilor de cunoaștere a populației de la sate.

Printre militanții transformării satelor românești s-a numărat și Ion Kalinderu⁴, una dintre marile personalități ale intelectualității românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primul deceniu al secolului XX.

Numit administrator al Domeniului Coroanei, în 1884, s-a remarcat prin dorința de a păstra și proteja patrimoniul natural al țării. Un interes deosebit l-a manifestat pentru problemele silvice, deși nu avea pregătire în domeniu, asta, și datorită faptului că cea mai mare parte din suprafața Domeniilor Coroanei era ocupată de pădure: 67.198 de ha⁵. Scopul său primordial era acela de a introduce, alături de o exploatare agricolă modernă și o gospodărire forestieră avansată, bazată pe cunoștințe științifice, motiv pentru care s-a înconjurat de un corp silvic foarte bine organizat. De altfel, a fost numit președinte de onoare al Societății „Progresul Silvic”, înființată în 1886, după care a fost ales președinte executiv al acesteia, funcție pe care a deținut-o până la sfârșitul vieții (1888–1913).

Ion Kalinderu opina: „*Scopul Societății noastre e în primul rând lupta pentru răspândirea științei moderne asupra îngrijirii pădurilor*”⁶. În cei 27 de ani, perioadă în care s-a aflat la conducerea societății, au fost abordate, dezbătute și chiar soluționate o serie de probleme extrem de importante pentru silvicultura națională. Amintim, în acest sens: elaborarea, în perioada 1886-1890, a unui vocabular provizoriu de termeni, necesar elaborării unei literaturi de specialitate silvică; stabilirea unor metode de aplicare ale prevederilor primului Cod silvic, din

³ Maria Platon, *Dezvoltarea culturală între 1878-1918 în Istoria românilor*, vol. VII, tom II, *De la independență la marea unire (1878-1918)*, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 555.

⁴ Deși, jurist de profesie, fiind absolvent al Facultății de Drept din Paris, instituție în care și-a obținut și titlul de doctor în drept, a ocupat mai multe funcții: magistrat, consilier la Curtea de Casație, membru al Curții de Arbitraj de la Haga, administrator al Domeniului Coroanei (1884-1913). Între anii 1881-1882, s-a ocupat cu conducerea acțiunilor privitoare la răscumpărarea de către statul român a căilor ferate construite de Strousberg; în 1899, a fost intermediar al contractării la Berlin a unui împrumut de 155 de milioane de bonuri de tezaur; la 25 martie/6 aprilie 1887, a fost ales membru corespondent, iar la 11/23 martie 1893, membru titular al Academiei Române, în cadrul Secțiunii Istorice, al cărui președinte a fost în 1895-1898, 1907-1910; între 29 martie/10 aprilie 1895-1/13 aprilie 1898 și 26 martie/8 aprilie 1901-23 martie/5 aprilie 1904, a fost vicepreședinte al Academiei Române, iar între 23 martie/5 aprilie 1904 și 18 aprilie/1 mai 1907 – președinte al Academiei Române. Vezi *** *Discursuri de recepție*, vol. III (1894-1906) (volum îngrijit și Indice general de dr. Dorina N. Rusu), București, Editura Academiei Române, 2005, pp. 11-12.

⁵ Următoarele cinci domenii se aflau în zona montană: Bicaz, Borca, Sabașa-Farcașa, Dobrovăț, Mălin.

⁶ Victor Giurgiu, *Opera silvică a cărturarului Ioan Kalinderu, la 170 de ani de la naștere*, în „Revista Pădurilor”- Organ al Societății *Progresul silvic*, București, nr. 1/2011, vol. 126, pp. 53-56 (în continuare, se va cita: „Revista Pădurilor”).

1881, referitoare la amenajarea pădurilor; militarea pentru stoparea defrișărilor în fondul forestier particular din câmpiile României și pentru împăduriri în regiunile unde statul nu poseda suficiente păduri, în special în ținuturile secetoase ale țării (marea campanie de împăduriri în Dobrogea, Bărăgan și Oltenia de sud); s-a pus problema împăduririi terenurilor degradate, îndeosebi a „*nisipurilor zburătoare (dunelor), bărăganelor și a coastelor golașe*” (amintim, în acest sens, fixarea nisipurilor cu salcâm la Sadova); s-a pus în discuție problema dezastrelor produse de torenți, ca urmare a defrișării pădurilor din zonele montane și de dealuri, a construirii de instalații de transport (drumuri și căi ferate forestiere) și, în 1913, s-au făcut propuneri pentru „*protecția monumentelor naturii (peisajelor), cultul arborilor și al pădurilor*”; elaborarea proiectului noului Cod silvic, adoptat în 1910 etc⁷.

La inițiativa sa, au fost organizate numeroase *conferințe publice*, pe teme silvice, fiind invitate personalități marcante din domeniul științelor silvice. De altfel, Ion Kalinderu menționa, referindu-se la păduri: „*Pădurile sunt niște mine, pe care natura ni le-a dat, mai prețioase și mai nescutate decât cele de argint din Peru, căci acelea s-au secăt demult; o pădure nu dispăre dacă este bine întreținută; avem ca exemplu Pădurea Neagră din care izvorăște Dunărea noastră și alte multe pe care le-aș putea cita. Nici o măsură nu este, dar, de prisos să o luăm pentru păstrarea și apărarea pădurilor noastre, nicio îngrijire și niciun studiu prea amănunțit pentru a ști ce să facem pentru exploatarea și înflorirea lor nu sunt de prisos. Să căutăm, dar, domnilor, cu o luminată iubire aceste bunuri, să nu compromitem viitorul lor prin tăieri îndrăznețe și prea dese sau înainte ori peste vreme, adică contrare creșterii naturale, să ne păzim a le distruge. Cu deosebită luare-aminte și cu o mare cruțare să tratăm pădurile și pe voia întâmplării nimic să nu lăsăm*”⁸.

A înființat „*Revista Pădurilor*”, revistă în care silvicultorii erau încurajați să-și publice studiile, susținând financiar elaborarea și publicarea de lucrări de profil silvic⁹. De asemenea, a contribuit la perfecționarea pregătirii profesionale a silvicultorilor români, prin organizarea unor excursii la ocoale silvice din țară și străinătate, cu mijloace financiare și logistice asigurate de Administrația Domeniilor Coroanei.

Odată cu investirea sa la cârma administrației Domeniilor Coroanei, Ion Kalinderu, în colaborare cu Regele Carol I, s-a preocupat de recrutarea și selectarea personalului necesar administrării celor douăsprezece moșii care constituiau Domeniul. De remarcat este faptul că aceștia erau absolvenți ai unor școli de renume din străinătate sau din țară. Menționăm în acest sens: Academia Forestieră

⁷ *Ibidem*.

⁸ Ion Kalinderu în cuvântul de deschidere al societății *Progresul silvic* la 15 ianuarie 1889, în „*Revista Pădurilor*”, nr. 1/1889, p. 2.

⁹ Lucrării *Vânătoarea din România* ai cărei autori au fost Ernest Gheorghiu și S. C. Gheorghiu, i-a fost acordat premiul „*Vasile Adamache*” al Academiei Române, pentru anul 1902.

din Schemnitz (Chemnitz), Austro-Ungaria, Școala specială de silvicultură de la Brănești, Școala superioară de Agricultură și Silvicultură Herăstrău. De reținut este faptul că, până în anul 1903, la Școala de Agricultură de la Herăstrău, au obținut diploma 31 de agronomi angajați pe Domeniile Coroanei.

Șefii de regii de pe Domeniile Coroanei, au fost sfătuiți să se instruiască cu privire la îngrijirea, conservarea și exploatarea pădurilor țării, să învețe din experiențele silvicultorilor din țările dezvoltate, cu alte cuvinte să se perfecționeze, astfel încât pădurile de pe Domeniile Coroanei să fie un exemplu pentru întreaga țară. La 1 aprilie 1900, Administrația Domeniului Coroanei a prevăzut, în buget, un fond special destinat finanțării unor vizite de studiu. Astfel de vizite au fost organizate în Banat, Bucovina, Transilvania, Ungaria și Austria, regiuni a căror dezvoltare era mult superioară României.

De asemenea, Ion Kalinderu i-a încurajat să scrie articole în reviste de specialitate. Cele mai multe lucrări au fost publicate în: „Revista Pădurilor”, „Albina”, „Viața Românească” etc. În 1906, cu ocazia expoziției jubiliare organizate la București, eveniment ce comemora 1.800 de ani de la sosirea primilor coloniști în ținuturile românești, 40 de ani de domnie ai regelui Carol I și 25 de ani de la proclamarea regatului au fost editate și monografiile ale Domeniilor Coroanei¹⁰.

Un exemplu l-a reprezentat însuși **Ion Kalinderu**¹¹ a cărui activitate științifică este vastă și cuprinde mai multe domenii, cele mai multe lucrări abordând subiecte de drept dar întâlnim și teme istorice, economice, politice și morale: *Memoriu asupra transferării scaunului societății acționarilor căilor ferate române din Berlin în București*¹²; *Du régime dotal: thèse pour la licence*¹³; *Essai sur les sources du droit romain*¹⁴; *De la non-rétroactivité des lois*¹⁵; *Memoire über die Verlegung des Sitzes der rumänische Eisenbalmen-Actien-Gesellschaft von Berlin nach Bucarest*¹⁶; *De la competence des tribunaux et particulièrement des tribunaux prussiens dans toute contestation relative aux biens mobiliers qu'un état étranger peut posséder en Prusse*¹⁷; *Droit prétorien et réponses des Prudents*¹⁸; *Consiliul imperaților la Roma și Constantinopol*¹⁹; *Etude sur le régime municipal romain*²⁰; *Affaires des héritiers Jean Ottétélechano contre Jean Kalinderu*²¹; *Notice*

¹⁰ Narcisa Maria Mitu, *Domeniile Coroanei Regale (1884-1948)*, Craiova, Editura Aius, 2011, p. 323.

¹¹ Idem, *Aspects from the life and activity of Ioan Kalinderu*, în „Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane «C.S. Nicolăescu-Plopșor»”, nr. XII/2011, Craiova, Editura Aius, pp. 115-117.

¹² „Familia”, nr. 3/1896, Oradea-Mare, p. 25.

¹³ Ion Kalinderu, *Du régime dotal: thèse pour la licence*, Paris, 1860.

¹⁴ Idem, *Essai sur les sources du droit romain*, 1864.

¹⁵ Idem, *De la non-rétroactivité des lois*, Paris, 1864.

¹⁶ Idem, *Memoire über die Verlegung des Sitzes der rumänische Eisenbalmen-Actien-Gesellschaft von Berlin nach Bucarest*, Berlin, 1881.

¹⁷ Idem, *De la competence des tribunaux et particulièrement des tribunaux prussiens dans toute contestation relative aux biens mobiliers qu'un état étranger peut posséder en Prusse*, Berlin, 1882.

¹⁸ Idem, *Droit prétorien et réponses des Prudents*, Paris, 1885.

¹⁹ Idem, *Consiliul imperaților la Roma și Constantinopol*, București, 1887.

²⁰ Idem, *Etude sur le régime municipal romain*, București, 1887.

*juridique sur un testament*²²; *Viața municipală la Pompei*²³; *Consultațiuni date de d-nii Guillourd, Carel, și Jouen în afacerea moștenitorilor I. Oteteleşanu contra Ioan Kalinderu precedate de câteva observațiuni de acesta asupra concluziilor reclamanților*²⁴; *Deciziunea Curtei de Apel din București în procesul dintre moștenitorii Ion Oteteleşanu*²⁵; *Patrie éducation et travail*²⁶; *Discours de réception prononcé à l'Académie Roumanie, le 18 Mars par m*²⁷; *Episcopul Melchisedec: discursul de recepțiune rostit în ședința solemnă sub președinția M.S. Regelui la 25 martie 1894*²⁸; *Fundațiunea Ioan Otteteleşanu și Academia Română*²⁹; *Vilegiatura și reședințele de vară la romani*³⁰; *Romanii călători*³¹; *Rolul învețătorului în formațiunea generațiilor noi: discurs ținut la inaugurarea școlii din cătunul Piscu (Domeniul Coroanei Cocioc-Ilfov la 6 decembrie 1895)*³²; *August și literații*³³; *Literații oposanți sub cesari*³⁴; *Un țeran harnic*³⁵; *Portul barbei și părului la romani*³⁶; *Portul perucilor și barbierii la romani*³⁷; *Din viața romană. Podoabele și toaleta și petrekerile unei elegante*³⁸; *Din viața romană. Societatea înaltă pe vremea lui Pliniu cel Tânăr*³⁹; *Îndrumări date agenților Domeniului Coroanei*⁴⁰; *Cuvînt de slăvire lui Ștefan cel Mare, domnul Moldovei*⁴¹; *Cultura arborilor roditori*⁴²; *Cuvinte rostite la inaugurarea colecțiilor istorico-artistice ale*

²¹ Ion Kalinderu, Charles Beudant, Eugeniu E. Stătescu, Ion Oteteleşanu, Ion N. Lahovari, Claude Bufnoir, Gustave Rolin-Jaequemyns, Mihail Pherekyde, Édouard-Louis-Armand Colmet de Santerre, *Affaires des héritiers Jean Ottétélechano contre Jean Kalindero*, București, 1889.

²² Ion Kalinderu, *Notice juridique sur un testament*, Paris, 1889.

²³ Idem, *Viața municipală la Pompei*, București, 1890.

²⁴ Idem, *Consultațiuni date de d-nii Guillourd, Carel și Jouen în afacerea moștenitorilor I. Oteteleşanu contra Ioan Kalinderu precedate de câteva observațiuni de acesta asupra concluziilor reclamanților*, București, 1890.

²⁵ Idem, *Deciziunea Curtei de Apel din București în procesul dintre moștenitorii Ion Oteteleşanu*, București, 1891.

²⁶ Idem, *Patrie, éducation et travail*, București, 1893.

²⁷ Ioan Kalinderu, Dimitrie Alexandru Sturdza, *Discours de réception prononcé à l'Académie Roumanie, le 18 Mars par m*, București, 1894.

²⁸ Idem, *Episcopul Melchisedec: discursul de recepțiune rostit în ședința solemnă sub președinția M.S. Regelui la 25 martie 1894*, București, 1894.

²⁹ Ion Kalinderu, *Fundațiunea Ioan Otteteleşanu și Academia Română*, București, 1894.

³⁰ Idem, *Vilegiatura și reședințele de vară la romani*, București, 1895.

³¹ Idem, *Romanii călători*, București, 1895.

³² Idem, *Rolul învețătorului în formațiunea generațiilor noi: discurs ținut la inaugurarea școlii din cătunul Piscu (Domeniul Coroanei Cocioc-Ilfov la 6 decembrie 1895)*, București, 1896.

³³ Idem, *August și literații*, București, 1897.

³⁴ Idem, *Literații oposanți sub cesari*, București, 1898.

³⁵ Idem, *Un țeran harnic*, București, 1898.

³⁶ Idem, *Portul barbei și părului la romani*, București, 1900.

³⁷ Idem, *Portul perucilor și barbierii la romani*, București, 1901.

³⁸ Idem, *Din viața romană. Podoabele și toaleta și petrekerile unei elegante*, București, 1903.

³⁹ Idem, *Din viața romană. Societatea înaltă pe vremea lui Pliniu cel Tânăr*, București, 1904.

⁴⁰ Idem, *Îndrumări date agenților Domeniului Coroanei* vol. I, București, 1900; vol. II, București, 1909.

⁴¹ Idem, *Cuvînt de slăvire lui Ștefan cel Mare, domnul Moldovei*, București, 1904.

⁴² Dimitrie G. Ionescu, Ioan Kalinderu, *Cultura arborilor roditori*, București, 1906.

*Comisiunii Monumentelor Istorice și ale Administrației Cassei Bisericii*⁴³; *Notă despre un studiu al D-lui Milet*⁴⁴; *Rolul învețătorului în formațiunea generațiilor noi: discurs ținut la inaugurarea școlii din cătunul Piscu (Domeniul Coroanei Cocioc-Ilfov la 6 decembrie 1895)*⁴⁵ etc.

Dintre angajații de pe Domeniile Coroanei care, pe lângă activitatea practică, au avut și contribuții științifice, menționăm:

Constantin Armășescu, absolvent al Școlii speciale de silvicultură de la Brănești, șeful Regiei Bicz (1905-1931) a scris: *Monografia Domeniului Bicz din județul Piatra-Neamț*⁴⁶.

Gheorghe D. Belinschi a fost silvicultor ajutor pe Domeniul Coroanei Bicz. A lucrat pe Domeniul Coroanei până la 1 septembrie 1912, când, prin Înaltul Decret Regal cu nr. 3834, a fost numit silvicultor asistent în corpul silvic al statului. În aceeași zi a fost numit șef al ocolului Soveja în locul silvicultorului Th. Sărățeanu⁴⁷. În perioada în care a lucrat la Domeniul Coroanei, a publicat o serie de comunicări și știri din presa străină, dar și articole de interes pentru specialiști. Menționăm în acest sens lucrările publicate în: „Albina”⁴⁸: *Colind de Crăciun; Societățile pentru apărarea păsărilor folositoare; Sfaturi pentru țărance*; „Revista Pădurilor”⁴⁹: *Importul lemnului în Germania în anul 1899; Tradițiunile Academiei forestiere de la Schemnitz (Ungaria); Pădurile din Siberia; Să cruțăm pădurile; Comerțul lemnului; Comerțul lemnului în Germania; Comerțul lemnului în Suedia; Bogăția pădurilor din Finlanda; Comerțul de lemne în Rusia, Industria forestieră în Japonia; Pădurile României; O chestie părăsită; Importanța materialului lemnos în Anglia, pe timpul de la 1 ianuarie- 1 mai 1902; Veniturile pădurilor Rusiei Europene pentru două luni; Serbarea pomilor sau serbare școlară; Defrișări cu ajutorul dinamitei; O scară practică; Comerțul lemnului în China; Civilizație și progres; Incendiile de păduri; Serbarea a 100 de ani de la înființarea Academiei silvice din St. Petersburg; Civilizație și progres; Murulus Lacrimons; Comerțul lemnos al României pe anul 1903; Comerțul lemnos din Smirna (Asia Mică). A tradus și nuvele scrise în limba rusă: *Hatmanul-Viața-Prizonierul* (autor N. Gogol)⁵⁰, *Ursul, Nervii* (A. Cehov, 1909, 1910)⁵¹.*

⁴³ P. Gârboviceanu, Sp. C. Haret și Ion Kalinderu, *Cuvinte rostite la inaugurarea colecțiilor istorico-artistice ale Comisiunii Monumentelor Istorice și ale Administrației Cassei Bisericii*, București, 1911.

⁴⁴ Ion Kalinderu, *Notă despre un studiu al D-lui Milet*, București, 1912.

⁴⁵ Idem, *Rolul învețătorului în formațiunea generațiilor noi: discurs ținut la inaugurarea școlii din cătunul Piscu (Domeniul Coroanei Cocioc-Ilfov la 6 decembrie 1895)*, București, 1896.

⁴⁶ Constantin Armășescu, *Monografia Domeniului Bicz din județul Piatra-Neamț*, București, 1906.

⁴⁷ „Revista pădurilor”, 1912, pp. 312-313.

⁴⁸ „Albina: Revista enciclopedică populară”: nr. 23/1902, pp. 624-626; nr. 32/1903, pp. 846-847 (în continuare se va cita: „Albina”).

⁴⁹ „Revista Pădurilor”, 1901, pp. 57-60, 284-285, 347-348, 350-351; 1902, pp. 23-25, 78-80, 186-187, 275-276, 325-327, 346-347, 349-350; 1903, pp. 57-58, 92-94; 1904, pp. 55-56.

⁵⁰ „Viața Românească. Revistă literară și științifică”, Iași, nr. 10/1910, p. 176 (continuare se va cita: „Viața Românească”).

⁵¹ *Bibliografia Românească Modernă (1813-1918)*, vol. I (A-C), Editura Academiei Române, București, 1984, p. 331.

Augustin Berian (3 iulie 1865, comuna Cugir, jud. Hunedoara - 16 iulie 1933) a absolvit liceul la Blaj, în anul 1886. Beneficiind de o bursă acordată de „Consistorul Mitropolitan” din Blaj, din fundațiile culturale și de ajutorare dar și de un ajutor din partea primăriei comunei Cugir, s-a înscris la Academia Forestieră din Schemnitz (Chemnitz) la 1 octombrie 1886, pe care a urmat-o doi ani, al treilea an făcându-l la „Hochschule für Bodenkultur” din Viena, secția silvică pe care a finalizat-o în anul 1890⁵². După cinci ani de practică ca inginer silvic stagiar la Direcția silvică ungară din Lipova, în 1895, a fost numit șef al Regiei Domeniilor Borca și Sabașa-Farcașa din județul Suceava, „punându-se în slujba celui dintâi rege al României”: Carol I. Prima întâlnire a sa cu Regele Carol I este emoționant descrisă în memoriile sale: a avut loc la 1 iunie 1895, la sediul Administrației Domeniilor Coroanei din București, unde a fost primit de către Ion Kalinderu, care l-a prezentat „pe tânărul Berian unui Domn General, care îl întrebă de unde este, unde și-a făcut studiile și dacă a făcut militărie, apoi întinzându-i un deget de la mâna dreaptă îi ură drum bun la Borca”. Ulterior, a aflat că acel Domn General fusese însuși Regele Carol I⁵³.

În anul 1907, după 12 ani de muncă la Domeniul Coroanei, a demisionat pentru a intra în serviciul silvic al Statului, fiind numit șef al Ocolului silvic Strehaia, din județul Mehedinți. În 1920, a fost mutat, la cerere, la Ocolul silvic Băile Herculane, apoi, în 1923, a devenit șef al Ocolului silvic Cugir, revenind, astfel, în satul său natal.

A scris: *Monografia Domeniilor Coroanei Borca și Sabasa-Farcasa*⁵⁴.

Olimpiu Boiu, absolvent al Academiei forestiere din Viena, șef al Regiei Bicaz (1897-1902), șef al Domeniului Coroanei Mălini (1902-1941). A scris următoarele lucrări: *Monografia Domeniului Mălini* (în colaborare cu Alexandru Precup)⁵⁵; *Repertoriul general al legislației în vigoare: publicată până la data de 1 ianuarie 1966 pe materii, cronologic, alfabetic* (în colaborare)⁵⁶. A publicat în: „Revista Pădurilor”⁵⁷: *O excursiune în Bucovina a Asociației silvice din Austria; Utilizarea făinei de ferestreu; Dezastrul inundațiilor din anul 1899 în Austria; Expoziția de piscicultură de la Salzburg din 1900; Raportul susținut și posibilitatea la pădurile noastre seculare din munți; Devastarea pădurilor și clima; Pepinierele Nomblot-Bruneau de lângă Paris; O dispoziție nelogică în codul silvic; Ameliorațiuni păstorale*; în „Transilvania”⁵⁸: *Industria de casă română la*

⁵² „Revista Pădurilor”, nr. 8/1933, p. 850.

⁵³ *Ibidem*.

⁵⁴ Augustin Berian, *Monografia Domeniilor Coroanei Borca și Sabasa-Farcasa*, București, 1906.

⁵⁵ Olimpiu Boiu, Alexandru Precup, *Monografia Domeniului Mălini*, București, 1906.

⁵⁶ Cazacu Costache, Olimpiu Boiu, Marcel Capril, *Repertoriul general al legislației în vigoare: publicată până la data de 1 ianuarie 1966 pe materii, cronologic, alfabetic*, București, Editura Științifică, 1966.

⁵⁷ „Revista Pădurilor”, nr. 6/1897, pp. 227-239; 1898, pp. 119-122, 152-160; 1898, pp. 308-309; 1900, pp. 220-229; 1901, pp. 257-272, 292-296; 1904, pp. 225-231, 257-265, 296-309; 1906, pp. 360-369; 1910, pp. 219-222; 1913, pp. 70-71; 1914, pp. 130-136, 182-190, 213-219.

⁵⁸ „Transilvania - foia Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, anul al XXIII-lea, nr. 1/1892, Sibiu, pp. 11-19; nr. 2/1892, pp. 49-55; nr. 6, 7/1892, pp. 184-190, 210-215 (continuare se va cita: „Transilvania”).

expozițiunea din Viena; Cultura solului în giurulu Parisului; Navigabilitatea Oltului; în „Albina”⁵⁹: Inocularea solului, Agricultura în California; Convorbire cu țărani și cu intelectualii de la sate; în „Luceafărul”⁶⁰: Din Moldova.

Ion A. Candiani, silvicultor, absolvent al Școlii speciale de Silvicultură de la Brănești, a lucrat o perioadă ca subșef de regie la Domeniul Coroanei Sadova, și apoi, ca silvicultor la Domeniul Coroanei Bușteni. A publicat: *Monografia Domeniului Bușteni din județul Prahova*⁶¹; și în revistele: „Revista Pădurilor”⁶²: *Chestiuni din viața plantelor. Absorbțiunea lichidelor, Școala specială de silvicultură de la Brănești, Împuținarea pădurilor, Stejarul, Partea silvică a Expoziției Societății Agrare din 1904* (în colaborare cu G. Codrescu), *Cultura țesăturilor animale în laboratoriu, Influența vegetației erbaceie asupra arborilor, Regimul Crângului Compus, Urmările economice ale măriri valorii pământului, Nevoi economice*; în „Albina”⁶³: *Despre relele pe care pășunatul le aduce pădurii; Despre plantațiuni; Despre nutrițiunea și creșterea plantelor; Despre lupta pentru existență; Gânduri de toamnă; Despre fericire; Despre arături; Păduri; În chestiunea băncilor populare*; și în „Viața Românească”⁶⁴: *Părerii în chestia expropriării.*

I. Popescu Cartianu, șeful Regiei Domeniului Coroanei Borca și Sabașă-Farçașă în 1912, a publicat în „Revista Pădurilor”⁶⁵: *Ștejarul pedunculat sub salcâm; Macaraua forestieră; Plutăria pe Bistrița și puhoaietele (inundațiile).*

I. Ciupală, silvicultor pe Domeniul Coroanei Borca, a publicat: *Terminologia întrebuințată la plutăria lemnului pe Bistrița*⁶⁶.

George Codrescu, silvicultor ajutor Domeniul Coroanei Cocioc, a publicat următoarele articole în „Revista Pădurilor”⁶⁷: *Influența lunii asupra vegetației forestiere; Uscarea lemnului prin electricitate; Câteva date relative la conservarea lemnului; Modificarea Art. 6 și 7 din tariful vamal de export.*

Ștefan Colțescu, absolvent al Școlii superioare de Silvicultură de la Brănești, silvicultor ajutor al Domeniului Coroanei Segarcea (1901-1939), șef al Regiei Segarcea (1939-1941), a publicat în „Revista Pădurilor”⁶⁸: *În chestiunea tarifelor de cubagiu; Experiențe relative la conservarea lemnului prin antiseptice; Exploatarea și împăduririle de pe domeniul Segarcea. Raport adresat Domnului administrator al Domeniilor Coroanei.*

⁵⁹ „Albina”, nr. 3/1905, pp. 67-71 (traducere după Franz Baumgartner); nr. 24/1907, pp. 630-632; nr. 23/1910, pp. 634-637.

⁶⁰ „Luceafărul”: revistă lunară de literatură, artă și cultură generală, serie nouă, Sibiu, nr. 7/octombrie, 1941, p. 253.

⁶¹ Ion A. Candiani, *Monografia Domeniului Bușteni din județul Prahova*, București, 1906.

⁶² „Revista Pădurilor”: 1900, pp. 240-242; 1901, pp. 85-87; 1902, pp. 303-305, 364-365; 1905, pp. 101-113; 1910, pp. 422-424; 1912, pp. 221-224, 346-351; 1913, pp. 50-51.

⁶³ „Albina”: nr. 15-16/1900, pp. 409-412; nr. 27/1900, pp. 723-727; nr. 37/1900, pp. 988-990; nr. 41-44/1900, pp. 1109-1112; nr. 8/1901, pp. 217-218; nr. 20/1901, pp. 530-533; nr. 23/1901, pp. 618-622; nr. 23/1901, pp. 618-622; nr. 24/1902, pp. 638-639; nr. 19/1904, pp. 412-413.

⁶⁴ „Viața Românească”, nr. 7,8,9/1914, pp. 226-236.

⁶⁵ „Revista Pădurilor”, 1906, pp. 369-371; 1908, pp. 50-51, 1912, pp. 288-297.

⁶⁶ „Revista Pădurilor”, 1913, pp. 226-239.

⁶⁷ „Revista Pădurilor”, 1901, pp. 297-301; 1904, p. 54; 1905, pp. 202-203; 1909, pp. 65-70.

⁶⁸ „Revista Pădurilor”, 1907, pp. 79-81; 1909, pp. 343-349; 1912, pp. 387-397.

N. Condurache, șef al Regiei Dobrovăț (cca. 1905-1918) și **N. Marinescu**, silvicultor, au editat: *Monografia Domeniului Dobrovăț din județul Vaslui*⁶⁹.

Gr. Crișan, A. Oneanu (născut în localitatea Mocod, Năsăud, absolvent al Școlii de agricultură de la Herăstrău), **A. Candale** (născut în localitatea Sâniosif, Năsăud, absolvent al Școlii Superioare de silvicultură de la Viena) au publicat: *Expoziția internațională și Congresul Agricol și Silvic de la Viena*⁷⁰.

Florian Davidescu, absolvent al Școlii de Agricultură și Silvicultură de la Herăstru (1877-1881), a lucrat ca șef al Regiei Bicz (1884/1885-1897), șef al Regiei Dobrovăț (1897- cca.1901), șef al Regiei Segarcea (1901-1913/1914). A publicat lucrările: *Raport asupra excursiunii silvice în Bucovina, adresat d-lui Administrator al Domeniului Coroanei*⁷¹, *Raport asupra Expoziției jubiliare din Viena, adresat d-lui Administrator al Domeniului Coroanei* (în colaborare cu Olimpiu Boiu)⁷², *Monografia Domeniului Segarcea din județul Doljiu*⁷³. De asemenea, a publicat în „Revista Pădurilor”⁷⁴: *Despre exploatarea pădurilor de pe Domeniul Coroanei Bicz și instalațiunile făcute pentru aceasta; O excursiune în Transilvania; Uscătoria pentru preparațiunea semințelor de esențe reșinoase după Domeniul Coroanei Bicz; Vântatul în păduri; Pădurile rășinoase din țară.*

Nicolae Marinescu, silvicultor ajutor pe Domeniul Coroanei Dobrovăț, a publicat: *Succesul otrăvirilor cu cadavre*⁷⁵.

Gh. Manolescu, absolvent al Școlii Centrale de Agricultură de la Herăstru, șeful Regiei Gherghița, **Gh. Codrescu**, diplomat al Școlii Speciale de Silvicultură de la Brănești, au scris: *Monografia Domeniului Gherghița din județul Prahova*⁷⁶.

Eremia Medianu, absolvent al Școlii Centrale de Agricultură de la Herăstru, șeful Regiei Cocioc (1884-1915), șeful Regiei Segarcea (1915-1929), **Gh. Codrescu**, silvicultor, au scris: *Monografia Domeniului Cocioc din județul Ilfov*⁷⁷.

I. C. Popescu, Emil Blimel, Gh. Teodorescu, aflați în serviciul Administrației Domeniului Coroanei, au elaborat lucrarea: *Apariția bostrichizilor în pădurile de pe Domeniul Coroanei Borca în primăvara anului 1907*⁷⁸.

⁶⁹ N. Condurache, *Monografia Domeniului Dobrovăț din județul Vaslui*, București, 1906.

⁷⁰ Gr. Crișan, A. Oneanu, *Expoziția internațională și Congresul Agricol și Silvic de la Viena*, București, 1890.

⁷¹ Florian Davidescu, *Raport asupra excursiunii silvice în Bucovina, adresat d-lui Administrator al Domeniului Coroanei*, București, 1894.

⁷² Florian Davidescu, Olimpiu Boiu, *Raport asupra Expoziției jubiliare din Viena, adresat d-lui Administrator al Domeniului Coroanei*, București, 1899.

⁷³ Florian Davidescu, *Monografia Domeniului Segarcea din județul Doljiu*, București, 1906.

⁷⁴ „Revista Pădurilor”, nr. 12/1895, pp. 380-387; nr. 4, 5/1896, pp. 141-148, 190-204; nr. 2/1897, pp. 50-57; nr. 4/1897, pp. 115-121; 1898, pp. 81-88, 102-118.

⁷⁵ „Revista Pădurilor”, 1905, pp. 63-64.

⁷⁶ Gh. Manolescu, Gh. Codrescu, *Monografia Domeniului Gherghița din județul Prahova*, București, 1906.

⁷⁷ Eremia Medianu, Gh. Codrescu, *Monografia Domeniului Cocioc din județul Ilfov*, București, 1906.

⁷⁸ „Revista Pădurilor”, 1907, pp. 357-363.

Dumitru Popescu, absolvent al Școlii Centrale de Agricultură de la Herăstru, șeful Regiei Rușețu (1884-1920), a publicat: *Monografia Domeniului Rușețu*⁷⁹, *Asupra cultivei cânepei*⁸⁰, *Instrucțiuni practice pentru răsboiul de țesut pânză* (în colaborare cu C. Ștefănescu)⁸¹.

Ioan Popovici, șeful Regiei Rușețu (până în 1906) și Domnița din 1906, a scris: *Monografia Domeniului Domnița din județul Râmnicu-Sărat*⁸².

Gheorghe Popovici, absolvent al Școlii de Silvicultură din Schennitz, Austro-Ungaria, a funcționat, în perioada 1891-1892, ca practicant forestier la Comunitatea de avere din Caransebeș. În anul 1893, a intrat în serviciul Domeniului Coroanei, unde a rămas până la încheierea activității. A scris: *Monografia Domeniului Sadova din județul Doljiu*⁸³ și *Istoricul plantațiilor de salcâm depe domeniul coroanei Sadova*⁸⁴.

Alexandru Precup, absolvent al Școlii speciale de Silvicultură de la Brănești, silvicultor la Domeniul Coroanei Malini (1884-1918), șef al Domeniului Coroanei Dobrovăț (1918-1947), a publicat în „Revista Pădurilor”⁸⁵: *Tomicus (Bostrichus) typographus în pădurile noastre; Cum se prinde cerbii din parcuri?; Comptabilitatea pepinierelor silvice; Conservarea semnelor geodezice și topografice; Observații și experiențe cu regenerări artificiale; Organizarea corpului silvic; Specii silvice streine la Mălini*.

Dobre Rădulescu, șef de cultură la Domeniile Coroanei Segarcea și apoi la Sadova, secția viticolă, inspector viticol, profesor, a publicat lucrările: *Cum se taie viile altoite*⁸⁶; *Înființarea și întrebuințarea vițelor altoite*⁸⁷; *În plaiu. Povețe despre vițele altoite*, cu o precuvântare a d-lui I. Kalinderu⁸⁸; *Mana viilor (Peronospora) și mijloacele de apărare*⁸⁹; *Manual de viticultură și vinificație pentru școalele inferioare de agricultură și viticultură*⁹⁰; *În cramă - povețe despre producerea și păstrarea vinului*⁹¹; *Viticultură și vinificație*⁹²; *Prunul. Varietăți, cultură, insecte, boale și industrializarea prunelor*⁹³; *Cramă*⁹⁴.

⁷⁹ Dumitru Popescu, *Monografia Domeniului Rușețu*⁷⁹, *Asupra cultivei cânepei*, București, 1906.

⁸⁰ Idem, *Asupra cultivei cânepei*, Giurgiu, 1909.

⁸¹ Dumitru Popescu, C. Ștefănescu, *Instrucțiuni practice pentru răsboiul de țesut pânză*, București, 1906.

⁸² Ioan Popovici, *Monografia Domeniului Domnița din județul Râmnicu-Sărat*, București, 1906.

⁸³ Gheorghe Popovici, *Monografia Domeniului Sadova din județul Doljiu*, București, 1906.

⁸⁴ „Revista Pădurilor”, nr. 7, 8/1936, pp. 823-828.

⁸⁵ „Revista Pădurilor”, 1908, pp. 11-21; 1910, pp. 308-316; 1911, pp. 37-49, 377-381; 1912, pp. 45-59, 432-437; 1913, pp. 50-51.

⁸⁶ Dobre Rădulescu, *Cum se taie viile altoite*, Craiova, 1904.

⁸⁷ Idem, *Înființarea și întrebuințarea vițelor altoite*, Craiova, 1905.

⁸⁸ Idem, *În plaiu. Povețe despre vițele altoite*, București, 1908.

⁸⁹ Idem, *Mana viilor (Peronospora) și mijloacele de apărare*, Craiova, 1910.

⁹⁰ Idem, *Manual de viticultură și vinificație pentru școalele inferioare de agricultură și viticultură*, București, 1910.

⁹¹ Idem, *În cramă - povețe despre producerea și păstrarea vinului*, București, 1915.

⁹² Idem, *Viticultură și vinificație*, Ediția a II-a, Craiova, 1928.

⁹³ Idem, *Prunul. Varietăți, cultură, insecte, boale și industrializarea prunelor*, București, 1929.

⁹⁴ „Albina”, nr. 36/1908, pp. 1038-1041.

Victor Hugo Rogalski⁹⁵, administrator-locotenent în rezervă, șef de birou în Administrația Domeniilor Coroanei, conducător de seminar la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, a publicat lucrările: *Die Kunst der deutschen conversation in Theorie und Praxis*⁹⁶; *Administrarea unui spital mobil de „Cruce Roșie”*⁹⁷.

Trecând în revistă temele abordate de către autorii noștri, putem concluziona că aceștia au abordat o paletă largă de subiecte, utile unei societăți aflată în permanentă schimbare. Cele mai multe subiecte ne oferă informații despre acțiunile întreprinse pe Domeniile Coroanei, dar și pe domeniile din Imperiul Austro-Ungar, Europa occidentală, despre silvicultură, agricultură, viticultură, sfaturi practice etc. Așadar, contribuția științifică a funcționarilor Domeniului Coroanei este una benefică, reușind să ofere informații prețioase celor care încearcă să reconstituie istoria Domeniului Coroanei pentru perioada 1884-1918, fiind cunoscut faptul că în perioada Primului Război Mondial, arhivele acestor domenii au fost distruse.

ASPECTS FROM THE SCIENTIFIC CONTRIBUTION OF THE OFFICE WORKERS FROM THE CROWN DOMAIN AT THE END OF THE 19TH CENTURY AND IN THE FIRST TWO DECADES OF THE 20TH CENTURY

(Abstract)

During the second half of the 19th century, the Romanian press had a vigorous evolution, up to 2000 different publications, after 1900. Among the authors who set their hand on articles in „Revista Pădurilor”, „Albina”, or „Viața Românească”, we can also discover employees of Domeniul Coroanei. They tackled various themes and problems concerning the development of the Romanian society.

Therefore, the scientific contribution of the Domeniul Coroanei employees is seasonable in order to gather information related to the history of this domain between 1890-1918. Moreover, it is well-known the fact that the archive of the estate was devastated during the First World War.

Keywords: the Crown Domain, science, authors, „Revista Pădurilor”, „Albina”.

⁹⁵ *Bibliografia Românească Modernă (1831-1918)*, vol. IV (R-Z), București, Editura Academiei Române, 1996, p. 99.

⁹⁶ Victor Hugo Rogalski, *Die Kunst der deutschen conversation in Theorie und Praxis*, București, 1914.

⁹⁷ Idem, *Administrarea unui spital mobil de „Cruce Roșie”*, București, 1915.